

CARMEN STOIANOV

DIMENSIUNEA SONORĂ A EXISTENȚEI
ÎN PROZA LITERARĂ A LUI MIHAI EMINESCU
ȘI ÎN SCRIERILE LUI ION CREANGĂ

Editura Eurostampa
Timișoara, 2013

CUPRINS

DIMENSIUNEA SONORĂ A PROZEI LITERARE EMINESCIENE	11
<i>Considerații generale</i>	13
<i>I. NOTE PRIVIND PROBLEMATICA FUNDAMENTALĂ</i>	26
<i>ÎN RAPORTAREA PERMANENTĂ VIAȚĂ – SUNET – IDEE</i>	26
1. Percepția diferențată a lumii prin simțuri: auzul	26
2. Corespondența și unitatea de adânc a limbajelor: între muzical și poetic	27
3. Memoria melodicului	30
<i>II. CÂTEVA DEFINIRI ALE CONDIȚIEI UMANE</i>	33
1. Omul – „om” și omul – „vioară”	33
2. Condiția creatorului	35
<i>III. OPERA DE ARTĂ DE LA CREAȚIE LA RECEPTARE</i>	37
1. Nebănuita zămislire	37
2. Portrete de muzicanți	40
3. Despre actul receptării muzicale	46
<i>IV. CADRE ȘI PRILEJURI DE A FACE MUZICĂ</i>	48
1. Noaptea orașului	48
2. Locuri și lăcașuri	49
3. Peisaje nimbate de sonor	52
4. Muzică pentru sine și pentru ceilalți	55
5. Satul: timpurile și anotimpurile sonorului	58
6. Satira la ea acasă în lumea satului românesc	61
7. Sonuri ale revoluției transilvane de la 1848	63
<i>V. AMINTIRI</i>	66
1. Între rit și reverie	66
2. Proiecții spre posibile amintiri viitoare	69

VI. TOARCERE DE FIR BĂSMIT	72
1. Motive în rostirea muzicală a basmului literar eminescian	72
2. Mesaje către contemporani; jurnalistul către scriitor	78
<i>În loc de încheiere: motive preferate ale imagisticii sonore eminesciene</i>	83
a. Spațiul	84
b. Timpul	84
c. Amintirea și regretul	85
d. Oniricul	86
e. Refuzul confruntării	86
f. Petrecerea	86
g. Nunta	86
h. Moartea	87
i. Portretele	88
<i>REPERTORIUL INSERȚIEI SNORULUI ÎN PROZA EMINESCIANĂ</i> (selectiv)	91
a. Nume de muzicieni / muzicanți	91
b. Maniere de interpretare a muzicii / Prilejuri de a face muzică / Locații	92
c. Genuri și forme / Lucrări celebre din repertoriul muzicii universale	92
d. Genuri muzicale folclorice	93
e. Instrumente muzicale / Obiecte care produc (redau) sunete	94
f. Exprimarea timpului prin indicii sonore	95
g. Glasurile firii	95
h. Substantive / În lumea metaforei	97
i. Verbe / Locuțiuni verbale legate de sonor și de rostirea omenească	99
j. Verbe / Locuțiuni verbale legate de sonor și de receptarea acestuia.....	101
k. Sonorul în zăngănit de arme	102
l. Onomatopee	102
m. Interjecții	102

DIMENSIUNEA SONORĂ A SCRIERILOR LUI ION CREANGĂ	103
<i>Cuvânt înainte</i>	<i>105</i>
I. ORIZONTUL SPAȚIAL AL EXISTENȚEI HUMULEȘTENE: DESPRE	
SAT, DRUMURI ȘI LOCALITĂȚI ÎNVECINATE	111
1. Humuleștii – leagăn de bucurie	111
2. Humuleștii la ceas de jale	112
3. Sonorul ca mijloc de orientare	114
4. „Voci” între <i>Agapia</i> și <i>Secu</i>	116
5. De la munte la șes	117
II. NOTE ASUPRA PARAMETRULUI TEMPORAL	119
1. Sonorul ca orientare în timp	119
2. Punctarea diferitelor vârste	121
3. Timpurile și anotimpurile vieții	124
III. DRUMURILE ÎNVĂȚĂTURII	133
1. Înclinații spre muzică	133
2. La strănă în Humulești	134
3. Popas la „fabrica de popi din Folticeni”	137
4. Între școala catihetului și cea „a lui moș Bodrângă”	140
IV. PORTREE ÎN DEFINIRE SONORĂ	143
1. Schiță genealogică	143
2. Autoportret... în timp... ..	145
3. Ierarhii sonore în viața satului	147
4. Chipuri de preoți-cântăreți și dansatori în „rama” timpului	150
5. Despre călugări și călugărie	156
6. Sătenii	157
7. Tovarăși de joacă și de învățătură	159
V. OBICEIURI, DATINI ȘI CREDINȚE ÎN VATRA SATULUI	161
1. Obiceiuri la sărbătorile de peste an	161
2. Ciclul vieții și al morții	164

3. Descântecul	167
4. Despre folclorul copiilor	168
VI. TIPURI / FELURI DE CÂNTEC ȘI JOC	170
1. Îngemănarea muncă-muzică	170
2. Scurtă privire asupra instrumentelor muzicale	172
3. Jocuri	174
4. Cântece de dor și cântece „cu adresă”	175
5. Alte valențe ale cântecului	177
VII. ÎN LUMEA PERSONAJELOR LUI ION CREANGĂ	179
1. Oamenii poveștilor și ai povestirilor	179
<i>a. Soacra cu trei nurori</i>	<i>179</i>
<i>b. Capra cu trei iezi</i>	<i>181</i>
<i>c. Punguța cu doi bani</i>	<i>183</i>
<i>d. Dănilă Prepeleac</i>	<i>183</i>
<i>e. Povestea lui Stan Pășitul</i>	<i>185</i>
<i>f. Ivan Turbincă</i>	<i>188</i>
<i>g. Povestea porcului</i>	<i>190</i>
<i>h. Povestea lui Harap-Alb</i>	<i>190</i>
<i>i. Fata babei și fata moșului</i>	<i>192</i>
<i>j. Moș Ion Roată și Unirea</i>	<i>192</i>
VIII. CONSIDERAȚII STILISTICE PRIVIND SONORUL ÎN VIZIUNEA LUI ION CREANGĂ	194
1. Privire cvasistatistică	194
2. De la „vorba cântecului” la cântecul-parolă	195
3. Vorbe, strigături, zicători, expresii	196
<i>În loc de final</i>	<i>197</i>
REPERTORIUL INSERTIEI SONORUI ÎN SCRIERILE LUI ION CREANGĂ (selectiv)	201
a. Lumea sonoră a satului / Prilejuri de a face muzică / Locații	201

b. Cântăreți / Instrumentiști / Dansatori / Preoți / Învățători / Călugări	203
c. Școlile învățaturii cântării preoțești	204
d. Prieteni de joacă și cântec bisericesc	204
e. Termeni specifici cântării de strană	205
f. Tipuri de cântare bisericească / Manuale	206
g. Instrumente muzicale / Pseudoinstrumente	206
h. Repertoriul jocurilor voinicești	207
i. Expresia sonoră a timpului	208
j. Păsări sau animale ca surse de sonor	208
k. Substantive / În lumea metaforei sonore	209
l. Verbe / Locuțiuni verbale	210
m. Onomatopee	214
n. Interjecții	214

*LUCRĂRI MUZICALE INSPIRATE DE PROZA LITERARĂ A LUI
MIHAI EMINESCU ȘI DE SCRIERILE /PERSONAJELE LUI*

<i>ION CREANGĂ</i> (selectiv)	215
a. Operă / Teatru instrumental / Operetă	217
b. Feerie / Operă comică pentru copii / Spectacol pentru copii	218
c. Balet (Pantomimă) / Balet popular	218
d. Musical (radiofonic)	219
e. Poveste muzicală	219
f. Muzică de scenă la piese pentru copii.....	220
g. Teatru de păpuși / marionete	220
h. Muzică simfonică / de cameră	221
i. Film	221
j. Film de animație / Film tv	222
Bibliografie	223